

Wel wil ik er nog op wijzen, dat lang niet altijd de ontwikkeling tot een normaal einde leidt. De blaaspooten hebben namelijk dikwijls van parasieten te lijden, waarvan er uit de groep *Chalcididae* (*Thripoctenus*) der vliesvleugeligen reeds lang geleden in Amerika en Europa werden ontdekt. Een paar jaar geleden gelukte het aan VAN HEURN om er ook in Indië te vinden (Tijdschr. v. Ent. LXVI, bldz. 119-128, 1923). Het is te hopen, dat zoodra wij meer van de leefwijze van de parasieten leeren kennen, in deze richting een methode gevonden wordt ter bestrijding der thripsen, welke vooral tegen het einde van den drogen tijd voor de cultuurgewassen schadelijk kunnen zijn. Daarbij mag men niet vergeten, dat niet alle blaaspooten van plantensappen leven. Er zijn ook eenige soorten, die zich voeden met andere thripsen, welke dus als bondgenooten van den mensch bij de bestrijding van de schadelijke soorten niet vernietigd mogen worden. Maar wij staan hier overal pas aan het begin en het is te hopen dat vele natuurvrienden zich willen toeleggen op het onderzoek van deze merkwaardige, nog weinig bekende, en voor de praktijk niet onbelangrijke insectengroep. Elke waarneming op dit gebied kan nog leiden tot nieuwe en belangrijke ontdekkingen.

H. H. KARNY.

OVER HET VERSLINDEN VAN MENSCHEN DOOR PYTHON RETICULATUS

In de eerste aflevering van den 15den jaargang van dit tijdschrift beschrijft v. D. M. M. op zeer interessante manier het legsel van *Python reticulatus*, die aan oud en jong in Indië bekend is onder de namen van oelar sawah en oelar santja. Daar deze reuzenslang met de naverwante *Python molurus* tot de grootsten van haar geslacht behoort, zoo is het heelemaal niet te verwonderen, dat men hier in het land van de slangenfabels zeer talrijke en avontuurlijke geschiedenissen van haar weet te verhalen. Algemeen wordt aangenomen, dat onze *Python* met 10 meter geheel volwassen is; desniettegenstaande worden er steeds weer verhalen over nog reusachtiger exemplaren opgedischt. Is het dus niet heel begrijpelijk, dat zoo'n reus eens, terecht of ten onrechte, beschuldigd wordt van menschen te verslinden en dat niet alleen door Inlanders? Reeds een half volgroeide slang van 4 à 5 meter lang kan een geit naar binnen werken; waarom zou dan een zooveel langer exemplaar bij vergissing of bij uitzondering niet eens een mensch verslinden!

Al hebben wij geenerlei reden, om aan de waarheid van het geval, dat ik nu vertellen wil, te twijfelen, zoo blijft zoo'n voorval toch uitzondering. Toch lijkt me de geschiedenis van voldoende belang om ze aan de vergetelheid te ontrukken, omdat er slechts heel weinige geloofwaardige berichten over het verslinden van menschen door slangen bekend zijn. Ook dit voorval is ten slotte niet bewijzend, maar ik geloof dat de meesten het met mij eens zullen zijn, dat er eigenlijk niets is wat de geloofwaardigheid van het geval in twijfel doet trekken.

Toen ik eens het Instituut Pasteur te Bandoeng bezocht, zag ik in een flesch den kop van een zeer grooten *Python reticulatus*; waarschijnlijk van een dier, dat ongeveer een lengte van 5 meter bereikt had. De Heer PAPAMARKU, die toentertijd onderdirecteur van genoemd instituut was, was zoo vriendelijk mij de geschiedenis van dit preparaat mede te deelen en mij ook inzage te verschaffen van de daarover handelende correspondentie. De twee binnengekomen brieven luiden als volgt:

No. 1.

Beo, 19 Juli 1921.

J.1. 13 Juli is in de kampong Bitoenoris, eiland Salibathoe, een jongen van 14 jaar door een slang verslonden. Daar dit de eerste maal hier is dat een mensch op zoo'n manier om het leven komt en de slang hier onbekend is, heb ik de eer UHoogEdGestr. zeer beleefd te verzoeken mij zoo dit mogelijk is wel de noodige gegevens omtrent dat dier te willen verstrekken.

De kop der slang wordt U als postpakket toegezonden.

Bij voorbaat enz.

De Gezaghebber van de Talaud-eilanden
(w. g.) J. POTTINGA

Aan den wd. Directeur v. d.

Landskoepokinrichting en het Instituut Pasteur
Weltevreden.

No. 2.

Beo, 30 September, 1921

In antwoord op Uw schrijven dd. 23 Augustus 1921 No. 774/X heb ik de eer UHoogEdGestr. beleefd mede te deelen, dat de zaak zich als volgt heeft toegedragen.

13 Juli ging de bewuste knaap naar den tuin om groenten te halen; het was toen ongeveer 5 uur in den avond, doch keerde niet huiswaarts. Direct werd naar hem gezocht, doch ook den volgenden dag werd hij niet gevonden. 15 Juli ging men wederom op zoek, toen een man van de kampong Bitoenoris op eene plaats dicht bij die kampong een beetje groenten zag liggen. Even verder ongeveer 2 meter van dien weg vonden zij bloedsporen en nog verder willende gaan zagen zij op 10 meter van den grooten weg onder een boom een reuzenslang liggen te slapen, wier buik ontzettend was opgezet. Direct werd toen gedacht aan den vermisten jongen en de slang werd in minder dan geen tijd doodgeknuppeld.

Toen werden geroepen OLEH, kapitein-laoet van Bitoenoris, PONTOLOMIOE, ziekenverpleger te Liroeng en C. TAMAWIWY, djoegoegoe van Liroeng, en bij aankomst van deze lieden werd de slang opengesneden en vond men het lijk van den jongen in de volgende houding: de beenen gekruist met de linkerhand daar tusschen, de rechterarm achter het hoofd gevouwen, terwijl het geheele gelaat besmeurd was met vuil en bloed; het lichaam was bedekt met een vuil uitziend slijm.

Ofschoon ik het niet gezien heb, daar ik te laat te Liroeng aankwam, sta ik voor de geloofwaardigheid der bovengenoemde personen en die der inwoners der kampong Bitoenoris in.

De Gezaghebber
(w. g.) J. POTTINGA.

Aan den wd. Directeur enz.

Al had ik niet zelf den kop van de slang gezien, zoo zou het toch duidelijk geweest zijn, dat de misdadigster niet anders dan een *Python reticulatus* geweest kon zijn, daar de tweede in aanmerking komende soort, *P. molurus*, tot heden noch oostelijk noch noordelijk van Selébès werd gevonden, terwijl de eerstgenoemde van Achter-Indië tot Timor, Tenimber en Halmahera en vandaar tot de Philippijnen voorkomt. Andere reuzenslangen zijn er in dat gedeelte van den Archipel niet, zoodat over de soort geen twijfel kan bestaan.

Een gelijkkluidend verhaal vernam ik in het jaar 1923 in verscheidene kampongs op Boeroe; men vertelde het mij zoowel in Leksoela en Tifoe aan de zuidkust als in Wamlana, Namlea en Kajeli in het noorden van het eiland. Het verhaal betrof een volwassen vrouw, die jaren geleden door een 10 meter lange slang verslonden zou zijn. En ook op Boeroe kan die slang niet anders dan een exemplaar van *Python reticulatus* geweest zijn, daar noch TOXOPEUS tijdens zijn expeditie van 1921/22 noch ik zelf in 1923 een andere reuzenslang aantrof.

Al behooren zulke voorvallen ook tot de zeldzaamste gebeurtenissen, zoo zijn ze toch gemakkelijk te begrijpen. Moeilijkheden zal een groote slang bij het verslinden van een volwassen mensch niet ondervinden; ook komt de tegenweer van een ongewapend persoon tegen een dier van 8 à 10 meter lengte beslist niet in aanmerking. Als de slang om een of andere reden eens gebeten heeft, volgt de reflectorische omstrengeling gewoonlijk

onmiddellijk daarop. En dan is het nog slechts een kleine stap tot het verslinden van het slachtoffer. De enkele, op zich zelf staande feiten van menschenroof door reuzenslangen vinden dus een verklaring in een reflex-handeling, doch de verhalen daarover zijn steeds met eenige reserve te aanvaarden, en kunnen alleen als goede munt worden aangenomen, als de omstandigheden, waaronder het feit plaats vond, en de betrouwbaarheid van den berichtgever zulks wettigen.

Tasikmalaja.

Dr F. KOPSTEIN.

P. S. — Eenigen tijd na het schrijven van het bovenstaande, vond ik het volgende verhaal in het Bataviaasch Nieuwsblad van 6 December, 1926:

„Dezer dagen werd in de nabijheid van Pandjang (Oosthaven) een der in het bosch hout zoekende kampongbewoners plotseling bij de beenen gegrepen door een vijf à zes meter groote pithon. In minder dan geen tijd had het beest zich om zijn slachtoffer heen geslagen en werd deze eenvoudig gekraakt.

Zijn metgezel, die op eenigen afstand dit schouwspel zag, rende naar de naburige kampong om hulp, doch toen hij terugkeerde, was zijn makker reeds dood en was de slang bezig zijn buit het bosch in te slepen, waarbij het dier zijn staart om den hals van het slachtoffer had geslagen en het zoo over den grond meesleurde.

Zoodra het beest de menschen bemerkte, liet het zijn prooi los en verdween met groote snelheid het bosch in zoodat achtervolging onmogelijk was.

Het lichaam van het slachtoffer bleek totaal verbrijzeld. Alles tot aan de schedelbeenderen toe, was gekraakt en gebroken”.

DE WESTENENK-PAADJES VAN BRASTAGI

II

In de 4e aflevering van den vorigen jaargang van dit tijdschrift op bldz. 65 hebben wij nagegaan, welke planten in hoofdzaak de begroeiing uitmaken van de thans vrijwel geheel ontboschte Karo-hoogvlakte van de Oostkust van Sumatra. Wij deden dit wandelende langs de paden, die op initiatief van gouverneur WESTENENK zijn aangelegd. Wij wezen er toen reeds op, dat het oorspronkelijke bosch alleen nog aanwezig is op de toppen en op een deel der hellingen van de de hoogvlakte omgevende bergen en de zich erop bevindende vulkaankegels, voorzoover deze niet meer in werking zijn. Had het gouvernement door den dienst van het boschwezen aan het boschbranden der Bataksche bevolking geen paal en perk gesteld, dan zou thans het geheele randgebergte waarschijnlijk met dezelfde alang-alang wildernis bekleed zijn, als die welke de hoogvlakte zoo kaal maakt.

Eigenaardig is, dat de grens tusschen oerbosch en alang-alang woestijn niet plotseling is. Evenals men in de vlakte, waar oerbosch ontgonnen is, niet onmiddellijk van het plantengezelschap der ontgonnen terreinen (op Sumatra meestal de *bloekar*) in dat van de oerbegroeiing komt, doch daartusschen een vrij smalle strook van een meestal zeer soortenrijke vegetatie vindt, zoo is dit ook op de berghellingen op een hoogte van 1200 — 1800 meter boven zee het geval. Alvorens wij dan ook den in planten belangstellenden wandelaar op de opvallendste vormen van het oerbosch willen wijzen, zouden wij thans eerst nog iets willen mededeelen over de samenstelling van die overgangszone.

Volgt men de paden, die tegen de onderste berghellingen oploopen, dan krijgt men naarmate men hooger komt zoo langzamerhand tusschen de lage begroeiing der alang-alang wildernis hoe langer hoe meer boomen te zien. Eerst staan ze vrij geïsoleerd, later dicht